

Kungl. Maj:ts kungörelse om ändring i brandstadgan (1962: 91)

utfärdad den 1 mars 1974.

Kungl. Maj:t förordnar efter riksdagens hörande i fråga om brandstadgan (1962: 91)

dels att 9 § 1 och 2 mom., 10 §, 12 § 4 mom. och 23 § skall upphöra att gälla,

dels att 2, 4 och 5 §§, 7 § 1, 2 och 4 mom., 8 § 2-4 mom., 9 § 3 och 4 mom., 11 §, 13 § 1 mom., 16 och 18 §§, 19 § 1 mom. samt 21, 24-26 och 29 §§ skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i stadgan skall införas en ny paragraf, 4 a §, av nedan angivna lydelse.

Till följd härav kommer stadgan att ha följande lydelse från och med den dag då denna kungörelse träder i kraft.

Om brandordning och brandstyrelse

1 § För kommun skall finnas brandordning, upptagande de bestämmelser, som utöver vad i brandlagen och denna stadga föreskrives äro erforderliga för ordnande av brandförsvaret i kommunen.

Brandordning må ej innehålla bestämmelse om förhållande, som regleras genom annan allmän författning än brandlagen och denna stadga. Vid meddelande av bestämmelse i brandordning skall tillses, att därigenom icke lägges onödigt tvång på allmänheten eller eljest göres obefogad inskränkning i den enskildes frihet.

2 § Brandordning antages av kommunfullmäktige. Beslut om antagande av brandordning skall underställas länsstyrelsens prövning. Vägras fastställelse, skola skälen därtill angivas.

Underlåta fullmäktige att antaga brandordning av innehåll, som länsstyrelsen finner erforderligt, har länsstyrelsen att förordna i ämnet men skall i så fall underställa sitt beslut Kungl. Maj:ts prövning.

Då brandordning fastställts, skall länsstyrelsen på kommunens bekostnad ofördröjligen införa beslutet och brandordningen i länskungörelserna. Ett exemplar av brandordningen skall insändas till statens brandnämnd. Det åligger kommunstyrelsen att ombesörja, att kungörelse om fastställelsen anslås samt införes i den eller de tidningar, där kommunala meddelanden intagas och att tryckta exemplar av brandordningen finnas att tillgå för allmänheten.

Vad sålunda stadgats skall äga tillämpning jämväl i fråga om ändring i eller tillägg till brandordning.

3 § *1 mom.* Ledamöter och suppleanter i, särskild brandstyrelse väljas av kommunfullmäktige till det antal fullmäktige bestämma. Antalet ledamöter ter må dock icke vara under fem.

Valet skall vara proportionellt, därest det begäres av minst så många väljande, som motsvara det tal, vilket erhålles, om samtliga väljandes antal delas med det antal personer valet avser, ökat med 1. Om förfarandet vid sådant proportionellt val är särskilt stadgat. Sker ej val av suppleanter proportionellt, skall tillika bestämmas den ordning, i vilken suppleanterna skola inkallas till tjänstgöring.

Beträffande särskild brandstyrelse skola bestämmelserna i 32-36 §§, 37 § första stycket och 38-42 §§ kommunallagen (1953: 753) rörande kommunstyrelsen ävensom i 45 § andra och tredje styckena samma lag i fråga om där avsedd nämnd äga motsvarande tillämpning; dock att för särskild brandstyrelse i Stockholm skola gälla bestämmelserna i 51 § 1 mom. kommunallagen (1957: 50) för Stockholm, med undantag av hänvisningen till 39 § andra stycket nämnda lag, samt därutöver vad kommunfullmäktige med iakttagande av stadgandena i samma lag föreskriva.

Utan hinder av 2 § 2 förvaltningslagen (1971: 290) äga 4 och 5 §§ nämnda lag tillämpning i samtliga ärenden hos särskild brandstyrelse.

Brandstyrelses protokoll behöver ej upptaga annat än förteckning ä närvarande ledamöter samt för varje ärende beslutet och skälen därför.

2 mom. Vid sammanträde med. brandstyrelsen äger brandchefen rätt att delta i överläggningarna men ej i besluten samt att få sin mening antecknad till protokollet.

Om brandstyrka och brandbefäl

4 § I brandordningen skola intagas bestämmelser angående

- 1) den kommunala brandstyrkans organisation;
- 2) det lägsta antal befattningshavare som skall finnas med angivande om de skola vara heltidsanställda eller deltidsanställda;
- 3) det lägsta antalet frivilliga eller tjänstepliktiga i brandvärn; samt
- 4) det lägsta antal övningar som skall hållas med brandstyrkan.

Om kommun skall hava brandchef eller vice brandchef gemensamt med annan kommun, skall detta framgå av brandordningen.

Har kommun jämlikt 6 § brandlagen (1974: 80) helt eller delvis befriats från skyldigheten att hålla brandkår, skall av brandordningen framgå i vilken utsträckning och inom vilka områden räddningstjänsten i kommunen skall ombesörjas enligt avtal eller beslut som avses i nämnda paragraf.

4 a § I fråga om hamn som avses i 1 § tredje stycket brandlagen (1974:80) skall i brandordningen angivas det område i vattnet inom vilket kommunen svarar för åtgärder för att avvärja eller begränsa skada till följd av utflöde av olja eller annat som är skadligt.

5 § Kommun skall hålla sådan beredskap, att första utryckning för räddningstjänst ständigt kan ske inom en efter kommunens förhållanden godtagbar tid. I brandordningen skall denna tid angivas samt bestämmelser intagas om det lägsta antal brandbefäl och brandman, som erfordras för beredskapen.

6 § Uttagning av tjänstepliktiga till brandvärnets skall ske nannneligen.

7 § 1 mom. För heltidsanställt brandbefäl skola följande kompetensföreskrifter gälla.

Brandchef och sådan vice brandchef, som ej tillika är brandmästare, ävensom andra därmed jämförliga befattningshavare skola hava avlagt brandingenjörsexamen. Länsstyrelsen äger dock, när särskilda skäl äro därtill, för viss kommun medgiva, att till dylik befattning må utses jämväl den som avlagt brandmästarexamen.

Brandmästare skall hava avlagt lägst brandmästarexamen.

Brandförman skall hava avlagt lägst brandförmansexamen.

2 mom. För deltidsanställt brandbefäl skola följande kompetensföreskrifter gälla. Brandchef och vice brandchef skola hava avlagt brandingenjörs- eller brandmästarexamen eller hava genomgått brandbefälkurs A. Övrigt deltidsanställt befäl vid kommunal brandkår skall hava genomgått lägst brandbefälkurs C.

Länsstyrelsen må dock för viss kommun medgiva, att krav på utbildning som nu sagts uppställas endast för brandchefen och en vice brandchef samt att därvid brandbefälkurs B är tillfyllest.

Utan hinder av vad nu sagts må kommun med länsstyrelsens medgivande förordna lämplig person att uppehålla brandchefstjänst för tid, intill dess tjänsten kan besättas med behörig person.

3 mom. Brandordningen skall innehålla bestämmelser om den kompetens, som fordras för kommunens brandbefäl.

4 mom. Kungl. Maj:t meddelar föreskrifter om utbildning för personal i kommunal brandstyrka.

8 § 1 mom. Ledningen av kommuns brandförsvaret skall, närmast under brandstyrelsen, utövas av brandchefen.

Det åligger brandchefen att vårda sig om att kommunens brandförsvaret är ändamålsenligt ordnat samt att göra de framställningar om anslag av allmänna medel och om ändringar i eller tillägg till brandordning och reglementen, som erfordras härför.

2 mom. Det ankommer på brandchefen

- 1) att biträda myndigheter och enskilda inom kommunen med råd och anvisningar rörande räddningstjänst och förebyggande åtgärder mot brand;
- 2) att föra befäl över kommunens brandstyrka samt tillse att den erhåller erforderlig övning;
- 3) att tillse att föreskriven beredskap med personal och utrustning upprätthålles; samt
- 4) att svara för den planläggning som behövs för effektiv räddningstjänst.

3 mom. Brandchefen skall i övrigt övervaka efterlevnaden av brandlagen (1974: 80), denna stadga, brandordningen, åläggande som avses i 15 § brandlagen samt andra föreskrifter, som röra räddningstjänst eller förebyggande åtgärder mot brand. Finner brandchefen för särskilt fall omedelbar åtgärd nödvändig för att förhindra brand, åligger det honom att meddela föreskrift därom.

4 mom. Vice brandchef skall vid förfall träda i brandchefens ställe.

9 § 3 mom. I fråga om militär medverkan vid räddningstjänst gäller kungörelsen (1969: 85) om militär räddningstjänst m. m.

4 mom. Brandchefen eller den som är i hans ställe skall underrätta polisstyrelsen om brand eller annat nödläge eller överhängande fara därför samt vid polisutredning i samband med nödläge lämna den hjälp, som är möjlig.

10 § (upphävd)

Om vissa för brandförsvaret erforderliga anordningar

11 § För kommuns brandförsvaret skall finnas en ständigt bemannad alarmeringscentral. Vid centralen skall larm kunna mottagas och från centralen skall den kommunala brandkåren kunna inkallas. Om möjligheterna för allmänheten att genom telefon alarmera brandstyrkan ej äro tillfyllest till följd av bebyggelsens art eller omfattning eller av annan anledning, skall kommunen träffa särskilda anordningar för alarmeringen.

Närmare bestämmelser om alarmeringscentral och andra anordningar för alarmering samt om de övriga anordningar som äro erforderliga för brandförsvaret i kommunen, skola införas i brandordningen.

Om brandsyn

12 § 1 mom. Regelbunden brandsyn förrättas med de tidsmellanrum brandchefen bestämmer å sådana byggnader, upplag och andra anläggningar, vilka äro särskilt brandfarliga eller där brand kan utgöra fara för ett större antal människor. Över dylika anläggningar skall brandchefen fortlöpande föra förteckning, upptagande den synefrist, som skall gälla i varje särskilt fall.

Regelbunden brandsyn förrättas av brandchefen eller av brandbefäl, som han förordnar därtill. Vid regelbunden brandsyn skall, med undantag av vad som är föremål för eldstadsbrandsyn enligt 2 mom., undersökas

- 1) huruvida de föreskrifter blivit iakttagna, som meddelats för att förebygga brand, för att vid brand rädda liv och egendom samt för att underlätta brandsläckning;
- 2) huruvida brandfarlig felaktighet finnes å elektrisk installation eller annorstädes å byggnad, upplag eller anläggning; samt
- 3) huruvida i övrigt anordning eller förhållande förefinnas, som kan utgöra fara för brand eller medföra svårighet att vid brand utföra släckning samt räddning av liv och egendom.

2 mom. Eldstadsbrandsyn förrättas av skorstensfejarmästaren i samband med föreskriven sotning.

Vid eldstadsbrandsyn skall undersökas, huruvida brandfarlig felaktighet finnes å eldstad eller annat, som enligt gällande föreskrifter skall sotas, samt å skorsten och tak med därtill hörande byggnadsdelar.

3 mom. Särskild brandsyn för undersökning, som avses i 1 mom. tredje stycket, förrättas av brandchefen eller brandbefäl, som han förordnar därtill, samt för undersökning, som avses i 2 mom. andra stycket, av skorstensfejarmästaren. Särskild brandsyn hålles, när brandchefen eller länsstyrelsen finner erforderligt.

13 § 1 mom. Befinnes vid brandsyn, att ägare eller innehavare av byggnad, upplag eller annan anläggning icke iakttagit vad som jämlikt lag eller författning åligger honom med avseende på förebyggande åtgärder mot brand, skall föreläggande meddelas en av dem eller båda att inom viss tid vidtaga rättelse. Föreläggande mot ägare må förbindas med åläggande för honom att vid överlåtelse meddela brandsynförrättaren uppgift om nye ägaren.

Innan brandsynföreläggande meddelas angående åtgärd av byggnadsteknisk art, skall samråd med byggnadsnämnden äga rum, försåvitt icke samråd är utan betydelse.

Har föreläggande givits, skall efter utgången av den tid som bestämts enligt första stycket efterbesiktning förrättas på föranstaltande av den, som givit föreläggandes. Befinnes därvid föreläggandes icke hava efterkommit, skall anmälan göras hos länsstyrelsen för den åtgärd, som kan påkallas av förhållandena.

2 mom. Befinnes vid brandsyn synnerlig fara för brand vara för handen, åligger det brandsynförrättare att genast meddela föreskrift om omedelbar åtgärd för undanröjande av faran.

14 § Vid brandsyn och efterbesiktning skall föras protokoll. Om föreläggande eller föreskrift som avses i 13 § meddelas, skall anteckning därom göras i protokollet. Bestämmelserna i 17 och 18 §§ förvaltningslagen (1971: 290) skola tillämpas när protokollet innefattar sådant beslut.

Om sotning

15 § Vid sotning skola eldstad och annan kanalansluten förbränningsanordning, vilka icke äro inrättade för eldning uteslutande med gas, jämte tillhörande rökkanaler samt imkanaler rengöras.

Om den tid, som må förflyta från en sotning till nästa, skola bestämmelser intagas i brandordningen. Tiden skall för olika slag av eldstäder, förbränningsanordningar, rökkanaler och imkanaler bestämmas med hänsyn till bränsleslag, eldningssätt och andra på sotbildning och därav föranledd brandfara inverkan omständigheter samt må icke utsträckas längre än till två år. Brandchefen må dock, om särskilda skäl i visst fall äro därtill, efter skorstensfejarmästarens hörande besluta om annan sotningsfrist.

16 § I brandordningen skall införas bestämmelse, huruvida kommunen skall utgöra ett eller flera sotningsdistrikt eller jämte annan kommun ingå i sådant distrikt.

För varje sotningsdistrikt skall finnas en skorstensfejare, som avlagt mästarexamen för skorstensfejare. Kungl. Maj:t meddelar föreskrifter om utbildning för skorstensfejare.

När skorstensfejarmästare för sotningsdistrikt skall utses, skall kungörelse därom införas i allmänna tidningarna med angivande av den tid, inom vilken ansökan skall ingivas.

Inkommer ej ansökan från skorstensfejare med mästarexamen, äger länsstyrelsen medgiva att sökande med annan utbildning utses.

17 § Föreskriven sotning skall verkställas av distriktets skorstensfejarmästare eller på hans ansvar av skorstensfejare, som är anställd för, att biträda honom. Annan må ej verkställa sådan sotning, såframt icke brandchefen efter skorstensfejarmästarens hörande för särskilt fall medgiver undantag.

18 § Vid föreskriven sotning skall undersökas, huruvida å byggnadsdelar, som enligt 12 § skola bliva föremål för eldstadsbrandsyn, finnes felaktighet, som kan utgöra brandfara, varjämte uppmärksamhet skall ägnas åt annat, som kan utgöra föremål för undersökning vid brandsyn. Upptäckes felaktighet eller iakttagas annat missförhållande och äger skorstensfejarmästaren ej själv meddela föreläggande om rättelse, skall skriftlig underrättelse ofördröjligen lämnas till brandchefen.

19 § *I mom.* Skorstensfejarmästare för sotningsdistrikt åligger bland annat

1) att biträda myndigheter och enskilda inom kommunen med råd och anvisningar rörande förhållanden som kan bliva föremål för eldstadsbrandsyn;

2) att på anmodan av brandchefen eller ägare eller innehavare av byggnad och annan anläggning göra de undersökningar och besiktningar av eldstäder, förbränningsanordningar, rökkanaler och imkanaler, som erfordras för att utröna brandfara;

3) att föra förteckning över de byggnader och andra anläggningar i sotningsdistriktet, inom vilka sotning skall ske, samt att där anteckna verkställda förrättningar, iakttagna felaktigheter och missförhållanden samt vidtagna åtgärder ävensom att på anfordran uppvisa förteckningen för brandchefen;

4) att tillse att arbete, som han eller hans biträden utför, verkställs med varsamhet och omtanke så att skada eller onödig olägenhet ej uppstår;

5) att på anmodan biträda vid släckning av soteld; samt

6) att på kallelse av brandchefen eller den som för befälet vid brand biträda vid annan brandsläckning.

2 mom. Angående skorstensfejarmästarens åligganden i övrigt må bestämmelser meddelas i brandordningen eller i reglemente.

20 § För kommun skall finnas sotningstaxa, upptagande de avgifter som ägare och innehavare av byggnad, annan anläggning eller lägenhet hava att erlägga för sotnings-, undersöknings- och besiktningsarbete, som utföres av skorstensfejare.

Sotningstaxa antages av kommunfullmäktige.

Om vissa åtgärder mot brand

21 § Arbetsgivare och arbetstagare böra samverka i syfte att främja skyddet mot skada av brand på arbetsplatsen.

22 § Vill någon företaga kolning, tjärbränning eller hyggesbränning eller ock svedja eller bränna gräs, halm, ris eller ljung eller för annat ändamål uppgöra eld utomhus på plats, där elden lätt kan sprida sig och medföra brandfara, åligger honom att dessförinnan, genom grävning eller på annat sätt, vidtaga de särskilda åtgärder, som kunna anses erforderliga för att hindra eldens spridning. Sådan eld må ej övergivas, förrän den blivit fullständigt släckt. I brandordningen må om så erfordras föreskrivas skyldighet för den som vill uppgöra eld på plats, som avses i första stycket, att anmäla det till brandchefen.

23 § (upphävd)

Om tillsyn över brandförsvaret m. m.

24 § Länsstyrelsen skall tillse att brandförsvaret inom länet är tillfredsställande ordnat. Länsstyrelsen skall vidare svara för den särskilda planläggning som behövs för räddningstjänsten vid nödlägen som avses i 12 § första stycket brandlagen (1974: 80). Vid sin tillsyn över att kommuner, brandsyneförrättare och särskilda befattningshavare fullgöra sina åligganden med avseende på räddningstjänst och förebyggande åtgärder mot brand äger länsstyrelsen förelägga vite. Utan hinder av 3 § första stycket förvaltningslagen (1971: 290) äga 14-20 §§ nämnda lag tillämpning i ärende hos länsstyrelsen om föreläggande av sådant vite.

Tillsyn över brandförsvaret inom riket utövas av statens brandnämnd.

25 § Brandchef, brandsyneförrättare, skorstensfejare och annan som har att utöva tillsyn enligt brandlagen (1974: 80), denna stadga, brandordning eller andra föreskrifter som röra räddningstjänst eller förebyggande åtgärder mot brand skall för fullgörande av tillsynen äga tillträde till byggnad och lägenhet samt upplag och annan anläggning ävensom rätt att där företaga undersökning eller utföra arbete, vartill hans åligganden giva anledning. Vägras tillträde utan godtagbart skäl, skall handräckning lämnas av polisstyrelsen. Tillsyn och arbete skola utföras på sådant sätt att minsta möjliga olägenhet vållas allmänheten.

Den som har eller haft att utöva tillsyn eller anlitas som biträde i tillsynsverksamheten må ej obehörigen röja eller utnyttja yrkeshemlighet eller annat förhållande, varom han fått kännedom i denna verksamhet.

Om ansvar och besvär

26 § Till böter dömes den som icke låter verkställa föreskriven sotning, när han enligt 17 § andra punkten fått medgivande att själv ombesörja sådan sotning.

27 § Bryter någon mot bestämmelse i brandordning och skall förseelsen enligt stadgande däri föranleda ansvar, dömes, om ej görningen är belagd med straff i annan författning, till böter, högst femhundra kronor. Har förseelsen avsett åliggande av större vikt eller har därigenom förorsakats avsevärd skada eller olägenhet, dömes till böter.

28 § Bryter någon mot bestämmelsen i 25 § andra stycket, dömes till böter eller fängelse i högst ett år. Allmänt åtal får väckas endast om målsägande anger brottet till åtal eller åtal är påkallat från allmän synpunkt.

29 § Över beslut vid brandsyn samt över brandchefs beslut jämlikt 15 § andra stycket sista punkten och 17 § andra punkten må besvär anföras hos länsstyrelsen.

Talan mot länsstyrelsens beslut i ärende som avses i första stycket eller rörande vitesföreläggande enligt 24 § mot annan än kommun föres hos kammarrätten genom besvär. Mot beslut, som länsstyrelse på grund av brandordning meddelat i särskilt fall angående tillstånd, förbud eller föreläggande, föres likaledes talan hos kammarrätten genom besvär, om ej fråga är om åliggande för kommunen på grund av dennas ansvar för räddningstjänsten eller för förebyggande åtgärder mot brand.

I övrigt föres talan mot beslut, som länsstyrelse meddelat på grund av denna stadga eller brandordning, hos Kungl. Maj:t, genom besvär.

Särskilda bestämmelser

30 § Vad som föreskrives i denna stadga eller i brandordning gäller även byggnad, upplag eller anläggning, som tillhör eller innehaves av staten.

31 § När kommun utsett brandchef, vice brandchef eller skorstensfejarmästare, skall anmälan härom göras till länsstyrelsen med uppgift om hans namn, adress och telefonnummer.

32 § Den som enligt 12 § är behörig att förrätta brandsyn må ej driva handel med brand- eller livräddningsredskap; eller vara kommissionär eller agent för annan, som driver sådan handel eller för försäkringsinrättning i vad denna meddelar försäkringar, som hava samband med brand; eller vara delägare i handelsbolag eller styrelseledamot i aktiebolag eller förening, som har till huvudsaklig uppgift att driva handel med brand eller livräddningsredskap.

Övergångsbestämmelser

33 § Denna stadga träder i kraft den 1 januari 1963.

Genom stadgan upphävas brandstadgan den 15 juli 1944 (nr 522) samt vad i övrigt finnes i allmän författning, brandordning eller andra särskilda föreskrifter stridande mot bestämmelserna i denna stadga.

Förekommer i lag eller eljest hänvisning till föreskrift, som ersatts genom bestämmelse i denna stadga, skall den bestämmelsen i stället gälla.

34 § 1 mom. För brandbefälstjänst gällande kompetensbestämmelse, som jämlikt denna stadga intages i brandordning, skall icke tillämpas å brandbefäl, som innehar tjänsten vid stadgans ikraftträdande.

Den som före den 1 januari 1948 erhållit befattning som brandbefäl må utan hinder av kompetensbestämmelserna i denna stadga utses till annan brandbefälsbefattning. Utses sådant brandbefäl till brandchef eller vice brandchef skall beslutet underställas länsstyrelsen för prövning av den utseddes lämplighet för tjänsten.

2 mom. Vid tillämpningen av denna stadga skall den som genomgått brandchefskurs kategori I vid statens brandskola anses hava där avlagt brandingenjörsexamen, den som genomgått brandmästarkurs kategori I vid skolan anses hava där avlagt brandmästarexamen samt den som genomgått brandförmanskurs kategori I vid skolan anses hava där avlagt brandförmänsexamen.

I övrigt skall för brandbefäl med kompetens enligt föreskrifterna i brandstadgan den 15 juli 1944 gälla

att brandchefskurs kategori 11 vid statens brandskola anses motsvara brandbefälskurs A vid skolan samt

att envar av brandchefskurs kategori 111 samt brandmästar- och brandförmanskurs kategori 11 vid statens brandskola anses motsvara brandbefälskurs B vid skolan.

3 mom. Vid tillämpningen av denna stadga skall den som genomgått mästarkurs för skorstensfejare vid statens brandskola anses hava där avlagt mästarexamen.

Har före denna stadgas ikraftträdande skorstensfejare godkänts eller anställts för visst sotningsdistrikt, må godkännandet ej återkallas eller anställningsavtalet hävas av kommunen med mindre skorstensfejaren finnes icke vidare vara lämplig.

Den som före den 1 januari 1948 vunnit godkännande eller anställning såsom skorstensfejare för sotningsdistrikt må utan hinder av kompetensbestämmelserna i denna stadga utses till skorstensfejarmästare i annat sotningsdistrikt.

35 § Utan hinder av det i 32 § stadgade förbudet må den, som vid denna stadgas ikraftträdande är anställd inom brandförsvaret och som då enligt äldre bestämmelser var oförhindrad att bedriva och jämväl bedrev verksamhet, som avses med förbudet, fortsätta därmed.

Denna kungörelsen träder i kraft den 1 juli 1974.

Förslag till brandordning med innehåll som föranleds av brandlagen (1974: 80) och av denna kungörelse skall ha upprättats och underställts länsstyrelsens prövning före den 1 januari 1976.

Under konungens frånvaro:

BERTIL

HANS GUSTAFSSON
(Kommundepartementet)